

Wat een landgenoot zegt over Strindberg.

W e spraken pas over den overleden Zweedschen letterkundige Strindberg, en wezen er toen op dat hij zulk een raadselachtig man was. Te meer aandacht verdient daarom wat van hem gezegd wordt door Dr. Karl Fries te Stockholm, den voorzitter van de Chr. wereldvereeniging van studenten. Hij schrijft o.a.:

Algemeen werd erkend, dat Strindberg een buitengewoon begaafd man was. Niet alleen waren 70000 burgers van Stockholm bij zijn begrafenis in Mei 11. tegenwoordig, maar ook in den vreemde werden zijn werken in verschillende talen gelezen. Viel hij als schrijver dikwijls de tegenwoordige orde van zaken scherp aan, ook het koningschap, toch zond koning Gustaaf bij de begrafenis een krans als hulde aan het genie, en woonde een van des vorsten broeders de plechtigheid bij.

Gelijk bij zooveel groote vernuiten volgt Strindbergs loopbaan geen rechte lijn. Hij heeft allerfelste aanvallen gedaan op Christendom en Christelijke zedelee. Hij heeft in het rijk der valscheit aldus genaamde wetenschap rondgedwaald en allerlei beslist anti-Christelijke theorieën aangehangen. Toch schreef hij eenige jaren geleden een boek, genaamd *Damascus*, dat gelijk menig ander zijner werken in den hoofdpersoon veel van hem zelf teekent. Het was een keerpunt in zijn leven. Men moet het vooral geen bekeering noemen als overgave van het hart aan Christus, maar het beduidt een heele verandering in zijn wereldbeschouwing en ook in zijn waardeering van het Christendom.

Een rusteloze geest als hij scheen nooit een vast punt te vinden, waar hij blijven kon. Telkens nam hij een ander standpunt in. Dikwijls bestreed en bespote hij personen en inzichten, die men, oordeelend naar zijn vroegere uitdrukkingen, zou gemeend hebben, dat hem aangenaam waren. Zijn uitspraken waren vaak zoowel wetenschappelijk, als voor het gewoon verstand geheel verkeerd. Toch bewonderden duizenden hem, inzonderheid jongelieden, en achtten hem de socialisten bepaald hun held.

Toen Strindberg in April ziek werd, voorspelde de dokter weldra een spoedig einde. Zijn pijnlijke ziekte liet hem dag noch nacht rust, tenzij hij morphine gebruikte. Toch was hij verrassend opgewekt en uitte nooit eenige doodsvrees. Dikwijls las hij den Bijbel en verklaarde aan sommige bezoekers, dat hij dit deed met een hart hongerend naar het Evangelie. Den dag voor zijn dood nam hij den Bijbel op, sprak de woorden, die wij reeds vermeldden, drukte het Boek aan zijn hart, en verordende, dat men het na zijn dood op zijn borst zou plaatsen met een kruisje, dat hij gewoonlijk om den hals droeg.

Aan zijn graf werd op zijn verlangen niet gesproken en alleen de Zweedsche lijkdiens gehouden. Daartoe behoorden ook liederen, waarvan één letterlijk zegt: „Ik dwaal niet meer als de verloren zoon in een ver land; mijn ziel, die verlangt deze wereld te verlaten, keert blijde tot den Vader terug. Hij ontmoet mij vriendelijk en verleent mij Zijn genade om Jezus' wil, en er zal vreugde zijn in den hemel.” Dit vers had Strindberg in zijn gezangenboek afzonderlijk gemerkt.

In een herinneringsgedicht vlak na zijn dood verschenen, wordt het zoeken van zijn ziel naar God geteekend in het nu zoo bekende lied: „Dichter, mijn God, bij U.” Na de ramp der Titanic had Strindberg dit dikwijls gespeeld. Het gedicht werd gezongen door een groot koor werklieden, waarschijnlijk alle socialisten, wat in Zweden beduidt een bepaald onverschillige zoo niet vijandige houding jegens het Christendom.

„De ernst des doods,” zegt Fries, „brengt de waarheid aan het licht, zelfs in spijt van stellingen, die mogelijk voor een tijd „den raad Gods verduisterd hebben.””

A. J. HOOGENBIRK.

LETTEREN EN TAAL.

VRAGENBUS.

Kallemooi.

In No. 44 doet de heer A. Lukkien, een beroep op mij, ter verklaring van het woord *kallemooi*. (Zie de beschrijving op blz. 399.)

De Kallemooi herinnert sterk aan de zoogenaamde Palm-paasch. Dit was een stok, waarop een haan van koek prijkte, en die voorts gesierd was met een broodje, een uitgeblazen ei, vlaggetjes, lintjes, enz. Tot voor weinige jaren liepen o.a. te Amsterdam de kinderen op Palmzondag met zulke Palm-paaschen rond, ter herinnering aan den in-tocht van Jezus te Jeruzalem, toen het volk Hem met looftakken begroette.

Ook de kallemooi is versierd, maar op een wijze, die meer bij zeevarende lieden past. Doch de haan ontbreekt ook hier niet. Nu speelt deze vogel op verschillende wijzen een rol, zoowel in het oude Heidendom der Romeinen als in de bijgeloovige plechtigheden der hedendaagsche Negers. De haan komt voor in den Joodschen talmud, in den Mohamedaanschen koran, en prijkt al vele eeuwen lang op de torens der Christelijke kerken. Voeg hierbij, dat de kallemooi in verband staat met Pinksteren, dan is vrij duidelijk, dat de kallemooi zijn oorsprong heeft in den godsdienst. Dr. Winkler Prins, die hem terugvoert tot de oud-Heidensche Meifeesten onzer voorouders (waarvan de Pinksterpret nog een overblijfsel is) heeft hoogst waarschijnlijk gelijk.

Wat nu de beteekenis van het woord betreft, zoo zijn twee verklaringen mogelijk: Kallen is geluid geven, roepen, schreeuwen, en kallemooi wijst dan op het mooie of blijde kraaien van den haan, die den lieven zomertijd aankondigt. Toch is een andere opvatting mogelijk: De klanken *oo* en *ey* wisselen vaak voor hetzelfde woord af. Zoo ligt niet ver van Schiermonnikoog een ander Wadden-eiland, Rotterdammeroog, weer iets verder een ander dat Norderney heet. Beide uitgangen beteekenen *eiland*. Dit toepassend, zien we in „mooi” een andere uitspraak van „Mey” of „Mei.” Kallemooi zou dus beduiden: hij die roept of kraait in den Mei. Gaarne geef ik deze gissingen voor beter.

A. J. H.

PRIJSRAADSEL.

Wie blijft geliefd' eer gij weet hoe,
Een kind uit 't lotter smaakt der van;
Gij kort u saren huiszin broe,
Men drijft elk zus en minder an.

Bovenstaand dwaas gerijmel is ontstaan door lettergrepenverplaatsing. De lezer wordt verzocht het in lettergrepen te brokkelen, en deze in de juiste volgorde naast elkander te leggen, om het oorspronkelijke versje weer terug te krijgen. Het aantal lettergrepen van elken regel blijft zooals het hierboven is.

Oplossingen worden ingewacht vóór 10 September a.s. onder motto Prijsraadsel Timotheüs aan het adres der *Redactie, Dunne Bierkade 17, Den Haag*.

Als prijs wordt uitgelooft

EEN GROOTE FRAAIE KOPERGRAVURE,
in notenhouten lijst.